

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus Dimars 21 d' Agost de 1900

Núm. 3.645

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Redacció y Administració

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, en mes.	Ptas. 1
En provincias trimestre.	3'50
Extranjer y Ultramar	7
Anónels, á preus convencionals.	

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de. . . . .

TOS

La que pága més contribució de la provincia.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: L'ós dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tàrragoná: los demés dias de deu á una del mati y de tres á cinch de la tarde havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, pimer.

Secció doctrinal

La por al regionalisme

Pochs ideals, polítichs, han de tenir major nombre d' enemics, que tant los fassen la contraria, per egoisme y per utilitat propia: més aixís y tot: per lo qué té de lògica y de rahonable, la causa regionalista farà sa via, sense por á las persecucions, combatent la sistemática oposició dels polítichs, que tan cars costan á la patria, y á quins, inviolables com son en sas personas, are com are, lliures de tota responsabilitat, no se 'ls pot exigir lo cumpliment d' aqueixas condemnes, imposadas per l' opinió pública, que saben ells, contrarrestar ab l' auxili de subvencionats rotatius.

Més que la forsa de las bayonetas, los partidaris de l' unitarisme s' han valgut pera imposar sa voluntat perillosa, de altres armes de mala llei; lo consentiment, la reglamentació y fins la dignificació d' aqueixas costums lleugeres y enervadoras, de quinas ne son representants directes, lo *flamenquisme* y l' escalfeidor *arte nacional*.

Y una volta arreladas en las regions més trevalladores de la nació, aquellas feréstegas costums, s' ha escampat en elles lo baf de las passions, que fins á ridiculitzar las costums de la velluria, no han parat; fent oblidar la parla y l' historis gleriosa de la terra, que també los partidaris del parlamentarisme modern pretenguéren enmotillar en la dels *tercios castellanos*, establint una cronologia de reys de Espanya, que com Pelayo, Enrique el Doliente, y altres y altres, no governaren jamay la regió de llevant de la penilla. A llarga digressió donarien lloch los comentaris d' aqueix crehuda digna de millor causa, empresa 'n nostra terra, per los emissaris dels polítichs centralistas, contra totas y cada una de las manifestacions apropiadas del sentiment patriótic que 'l catalanisme representa. Més, cal afirmar, que no ha impedit la influencia dels que podían repartir prebendas y cárrechs oficials, aquest renaixement esclatant, definit de manera magistral en lo missatge que fa pochos dias, la Junta permanent de l' Unió Catalista ha entregat á S. M. la Reyna regent. Devant d' aquellas motivadas consideracions, cap argument de prou força pogueren fer los homes públichs pera modificarlas, y no es prou lo despreci fingit, ni l' escós ressó qu' han volgut donar al document, pera esborrar los efectes, ni modificar son alguns positiu.

Com lo sensualista tem la mort, los polítichs que totas las malestrugances de la patria engendraren, tenen por al regionalisme, per significar l' oposició als gestats sistemas qu' han sembrat desde 'l comens de nostre sigle la dissort y han produhit la ruina. Avny

per avny l' home pensador, aquell que sia devot de la seva terra, no pot fier en las promesas falagueras dels capitosos dels partits que desde Madrid pretenen dirigir la regeneració de la patria. S' es posat a la llum lo coroh repugnant que rosega totas las vitalitats, corrompent l' administració, y fins aquella prempsa defensors dels mateixos prohoms, ve obligada sovint á delatar la corrupció burocrática, que portada per las recomanacions y las influencias, sacrifica las més enlayradas aspiracions dels infelissos que no compten ab suficientes *padrinazgos*, sinónim de corruptela d' aquella institució dels *mayorazgos*, que durant los regnats dels darrers reys de la dinastia austríaca, va sembrar la miseria en molts provincies de la mateixa Castella.

La por al regionalisme cundeix fins al punt de mostrar-se benévols ab llurs principis, may sia de paraula, molts personatges dels que combateren ab major delit aquestos *dialectes*, y aquestas *institucions* polítichs y socials que forman part integrant de nostras doctrinas. No havém pas de fiarnos d' aquest auxili, que ofereixen semblants elements, ni podém nosaltres, convenuts de la bondat dels ideals sostinguts, admetrer los principis evolutins. Tota idea sana, tota energia pura, son comparables á virtuosa tendencia y no pot la virtut fer lliga ab la corrupció que s' inspira en aqueles mots incomprensibles de la teoria del lliure examen, lo *laissez faire, laissez passer*.

Tot lo vocabulari de promesses y de dispensadas concessions, que 'ls partits centralistas ofereixen, es fredament analisat y se 'ls refusa, no ja á Catalunya y á las Provincias Bascas, sino á gayre bé tots los indrets de la terra, ahont de primer la desconfiansa á llurs procedimens, després l' escepticisme, y més en devant lo benéfich escalf de las novas idess, arrela, contrariant aquella sumissió ridícula al caciquisme, que 's modifica á mida que hi obligan los abusos. Aquest desencant, promovent los impulsos de las noves tendencias, esfereheix als ridículs y anticuats doctrinaristas, que aixís en política, com en sociología, tan per lo que fa als principis jurídichs com als económichs, s' han vingut sostenint en la sola observació d' un esperit unitarista, impossible d' arrelar, per lo mateix que romp los vincles y las tradicions de cada un dels pobles, que forman lo conjunt de l' Estat. Y es clar que s' han de esterehir, perque donen mostra de son escàs ingeni, confonent la significació d' aquest Estat, ab ells mateixos, recordant l' afirmació d' aquell monarca francés, que fou son precursor y mestre. Y després, aqueixos esperits egoistas, s' atreveixen á parlar encare, de patriotisme, de moralitat y de sacrifici, mots, que per ells usats, tenen un sentit lògic del tot contrari al que podria donarlos la verdadera interpretació de son sentit etimológich; patriotisme que 's manifesta en tractats com lo de París de 1898,

moralitat, que s' evidencia á tots los rams de l' administració pública, y sacrifici que com las grans creus pensionadas, venen á premiar serveys atribuhits á graciosent pera assegurar una desahogada posició, fins pera saldar los deutes de passadas disbauxas.

Veus aquí los fonaments de la gestació que ells no comprenen, de las manifestacions regionalistas que 'ls esporgeixen. Es lo convenciment de la desconfiansa per ells inspirada, es l' esperit d' una reivindicació digna y enlayrada, que ells no poden entendre, es l' amenssa que las protestas lleysadas per los damnificats, oposa á llurs abusos, y veus aquí com no esent possible sustreurers en absolut á la veu de la conciencia, ja sia innocentament, ó ja ben convensuts dels agravis, senten por, perque aquest regionalisme, litereri y artístich del primer, y are polítich ha d' es-ser lo qui los exigeixi totas y cada una de las responsabilidades, els organismes que sometense á la dócil disciplina, han arribat á formar en Espanya, gayre bé tants partits y tantas fraccions com homes sobresortiren, en lo conjunt d' aquellas masses de gent vividors, sense tenir ni lo bon criteri de dirse com abans s' anomenavan per lo concepte de llurs ideals, moderats, progressistas y republicans, sino que glosant los noms de nros capitosos s' diuen per pur servillisme personal; silvelistas, pidelistas, sagastins, gamacistas, romerietas, com si 's tractés de aquellas cuadrilles ab ells comparables, y que segueixen via paralela ab lo progrés y l' arrelament de las «fiestas y conquistas nacionales». Y quan en lo gran torn de la política, s' ha volgut formar prescindint nomenclaturas personalissimas, un partit anomenat de la «Unión Nacional», ha mancat la somniada cohesió y al caurer los ídols, s' ha desafet tot com lo menys compacte dels bolados. Lo regionalisme no ho es, ni pot esserho jamay d' aquesta mena; comensa, anomenantse com es del cas, evocant la regió que representa, y ten noble ideal, aspirant sols per l' amor á la terra lo consideran migrat aqueles mateixos, que fins oblidant lo concepte de patria, s' anteposen á ella pera mostrarse servils del orgull humana: tenen per delictes nomenarse catalanista, y no ho es pera ells dirse *sagasti* ó *silvelista*. Quina mostra de criteri, quin esolat de patriotisme! Fan be de esporgeirse devant la grandesa de nostras aspiracions, que rebutjant la mesquina figura d' homes ja gestats, s' inspiran en l' esplendor de la patria.

JOSEPH FITER á INGLÉS.

Barcelona, Agost de 1900.

Lo Somatent

Lo Somatent es un cas essencialment catalá. En cap altra regió d' Espanya s' hi troba una institució que hagi donat més mostrats de llealtat á la Patria que lo Somatent. Dita institució es molt antiga: citaré alguns fets que posan de relleu l' intrepidés y encoratjament d' aquest cos. Carle Magne havia dit que la Fransa devia arribar fins al Ebro y al efecte prepará una invasió que entrant per la part de Viscaya invadí tota la Catalonia fins al Ebro, empro los Vascos endevinant lo plan de dit conqueridor, prepararen una emboscada en los desfiladers de Roncesvalles.

Los vascos prengueren posiciones per los cims, deixaren passar la vanguardia y quant hagué passat lo gros del exéret, comensaren á tirar pedras á baix. L' exéret francés se desbaratá, y trobant totas las sortidas del desfiladero ocupadas fou tanta la confusió que regná, que entre ells se matavan. Aquí Car-

le Magne perdé la flor y nata del exércit galo, y sos millors generals quedaren en los desfileros de Roncesvalles.

Al principi d'aquest segle un nou conqueridor, que havia subjectat á tota l'Europa, y que á un moviment de sas parpellas oscilavan totes las bossas del mon, se posá l'cap la mateixa pretensió de que la Fransa arribés fins al Ebro. A las horas hi havia al frente del Estat un ministre afeminat que sols feya la voluntat del vencedor y aixó li serví de molt á Napoleón, de tal manera que comensá á enviar tropas cap á Espanya, y com lo castell de Figueras era venut no li costá res d'invadir lo Príncipat. Los catalans que vegeren la trahició, digueren: «nosaltres no volém ser gavatzos», y alsantse los somatents las emprengueren contra l'invasor. Lo Bruch y Girona, foren los punts ahont s'hi sentí mes l'odi cap al francés. En lo Bruch s'hi reuniren los somatents de Sampedor y Manresa en número d'uns 850 homes sens ningú que 'ls manés, sols guiats per l'esperit patri, dirigintse tots en los llochs ahont conegueren més estratègichs, esperant que arribés una columna de 8.000 francesos que sabían devía passar per allí. Una vegada arribat comensaren á ferlos descargas cerradas y á tocar lo timbal, creyentse 'ls francesos, al sentir tal terratremol que 'ls havían venut, desanimantse fins á tal punt que 'n féren una mortandat y encara á los que quedaren los empeyaren fins á Esparraguera.

Aquesta es una de las gestas principals del Cos de Somatents, que format per homes que senten bategar en son cor: l'esperit de la patria no s'han cansat ni 's cansaran ja may per lo benestar y la pau de Catalunya.

O. Pi.

Vilassar de Mar, Agost de 1900.

Activitat ministerial

Al poble li costá molt empassar-se la píldora dels nous tributs decretats en los Pressupostos den Villaverde, que ab aquest motiu se creá una popularitat ben poch envejable: fou pera aixó menester lo remey heróich de la suspensió de garantias y declaració del estat de guerra en bona part de la Península. Al Parlament li costá també aprovar aquells Pressupostos, ab tot y ésser un instrument del Govern, ja que fins en Silvela y Villaverde calificavan la seva obra hisendística d'imperfecta, y proclamavan la necessitat d'introduir economias y reformas en tots los serveys de l'administració.

Nosaltres, deyan, de moment tenim de salvar lo crédito del Tresor pagant religiosament los deutes; un cop assegurada la solvencia del Estat será hora d'emprendre l'obra de las reformas y de la simplificació dels mecanismes administratius. Los ministros, un cop tancadas las Corts, ellegerits de la feyna que donan las tasques parlamentarias, estudiarán cada hù en lo seu departament las reformas que s poden introduir y las economias á fer. Aixís parlayan los ministros y tota la premsa ministerial. Es mes; anunciavan un mun de projectes; de Governació, la Lley municipal y provincial; en Silvela tenia d'arraglar la Marina, ab lo non ministeri d'Agricultura, tenia de darse un gran impuls á n' aquesia, font de riquesa; y lo ministre d'Hisenda tenia de presentar un Pressupost d'acort ab las reformas fetes en los ministeris y ab las aspiracions del país.

Ha passat lo temps, s'ha creat un non Ministeri, gayre bé estem á las acaballas de las vacaciones del istiu, y cap dels ministros ha intentat portar á cap las reformas anunciadas, y aquells Pressupostos den Villaverde, classificats de dolents per tothom, fins pels mateixos amichs del ministre, continuarán regint com á lley en lo próxim exercici.

Los ministros, com ja era de preveure, han passat lo temps del modo més alegre possible, y la seva activitat sols s'ha fet visible en la «Gazeta», en los nomenclaments de personal. En tot aquest temps las planas del «Diario oficial» no han dut altra cosa. Ab lo que 'ls ministros han demostrat posseir una qualitat coneguda y que nosaltres los hi reconeixém: la d'esser uns bons amichs dels seus amichs. En los Pressupostos, lluny de disminuir los gastos s'han aumentat, al igual que l'Dente flotant, malgret lo nou empréstit realizat en l'interregne parlamentari. Nons tributs, nous aumentes en la contribució y nous empréstits se dibuixan en l'avenir pera sostenir l'exércit d'empleats perfectament inútil pera 'l país.

Un diari, comentat aquets mateixos fets, pregunta si tenim govern. Desgraciadament es ben cert que patim lo del senyor Silvela, ab una activitat extrserdinaria pera devorar los pochos recursos que quedan en aquest desgraciad poble.

La qüestió Xina

La arribada de las forsas internacionals devant las murallas de la capital es cosa que ja donavam per descontada, lo que dubtavam y seguim dubtant es que aquestas forsas arribin á penetrar en la ciutat.

En nostre concepte, los supervivents extranjeros serán entregats per los xinos fora de las murallas de Pekin, y es de suposar que si així ho proposan las autoritats orientals, será acceptat per los aliats, donchs l'assalt de Pekin es una empresa que no poden acometre las tropas internacionals, al menos per ara.

Y que aquesta será la solució més probable del conflicte (respecte als representants extranjeros en la ciutat imperial) sembla confirmarho lo fet de que 'l govern xino parli ja de negociacions de pau propasant com plenipotenciari pera ajustarla al ja célebre y llest Li-Hung-Chang, lo qui, com es sabut, se manifesta molt propici á auxiliar als extranjeros, pero fermament oposat á la entrada dels aliats á Pekin.

Lo conflicte, no obstant, te una segona part qui na solució ha de ser laboriosa y exposada á complicacions: la referent á la designació de dinastia, pera sustituhir á la actual, si es deposada per acort de las potencias.

Cada nació te ja extesa sa candidatura, y es clar que pera aixó, més que l'interés general, juga 'l particular de cada potencia, en son afany de conseguir després majors ventatjas del candidat que respectivament patrocinan.

Aquesta circumstancia que podria portar enemistats entre las potencias, es possible que decideixi á totes ellas á deixar la dinastia regnant en possessió de la ciutat sagrada; pero imposaran un primer ministre de la confiansa de totes ellas, y ja s'indica al mateix Li-Hung-Chang que en tal cas no haurá perdut lo viatge.

Seguirém esperant noticias autorisadas sobre 'ls successos y jutjarém per ellas ab major coneixement de causa.

CRÓNICA

Contra "LO SOMATENT"

Las vergassadas que ha sofert nostra humil publicació per part dels enemichs del catalanisme no solzament han perjudicat á nostre director y als que en la confecció de Lo Somatent intervenen, sino també á estimats amichs nostres de fora pel *criminal delict*, ínsimiel, d'haver escrit lloansas á la bandera catalana y recorts de fets historichs de la patria.

No saben nostres contraris que tot l'esfors del regionalisme va dirigit á corregir los abusos centralistas, porque ementes tant sols lo rutinarisme ó la tirania autócrata ó parlamentaria regeixin los nucleos socials y sigan los únichs fonaments de la gobernació dels pobles, l'home ha de sentir sempre opresa la seva vida y sempre ha de sentirse impulsat á la violencia pera enderrocar las organizaciones socials que son obstacle ó impediment pera 'l bategar de la vida en las colectivitats humanass, si be 'l regionalisme no ha empleat encara la violencia ni ha treballat may á la sombra pera lograr los seus tan justos ideals.

Ab tot, y no compreném perquè, s'ha dirigit contra nosaltres la furienta ponentada, nostres enemichs s'ensanyan ab nosaltres inofensius y débils, per ara, per imposarnos á ells ab la forsa de la rahó que es la forsa més humana y civilizada, pero temps ha de venir en que l'istoria nos fassi justicia y per nosaltres será allavors la gloria y per ells, homes errats y vividors polítichs, fracassats en tots los seus plans, com es llógich, que l'edifici sens fonaments s'ensorri, pera ells será l'escarni. Per aixó nosaltres, convenuts de lo avansat, just y gran de nostra causa no 'ns desanimém al tocar las conssequencias de las iras d'aquells á qui preteném ensorrar avans que 'ns ensorrrin; per que per la mare tots quants sacrificis se fassin son poch, fins la vida, com bons fills, tenim á la seva disposició per si la necessita. Aixís es que, quant han fet contra nosaltres, no 'ns acobardeix, no; porque tenim la conciencia molt tranquila de treballar per un be no errat, á la llum del sol, ben públicament, may conspirant contra ningú porque no está en nostre franch carácter la trahició.

Y ells, á un tan noble enemich, es á dir, enemich, no, porque no ho som de ningú enemichs, li pegan ab las cadenas de la opressió, ab l'insult y altres excessos que no citém per lo llarga que 's faria la llista y en la memoria de tots están ben recents.

No tenim noticias de lo que den passar á Vilafranca á nostre company de causa lo jove D. Joseph

Roig Rouqué, autor del treball que motivá la primera denuncia de Lo Somatent, pero creyém que, si no ho ha sigut ja, será també empresonat y sense haver comés falte ni delict com ho han sigut nostre director senyor Ferró y Gendre y l'estimat amich D. Joseph Barbany, de qui 'n llegim en los diaris de Barcelona d'ahir la següent noticia que traduhim literalment:

«Ahir fou detingut y conduhit als calabossos del Palau de Justicia lo conegut poeta festiu don Joseph Barbany *Pepet del carril*, en virtut d'un exhort enviat per lo Jutjat de Reus en meritis del sumari que s'instruix contra 'l periódich d'aquella localitat Lo Somatent. Segons sembla lo senyor Barbany es autor d'una poesia que s'ha publicat ja fa temps, pero qui na reproducció en lo citat periódich ha considerat pecaminós la autoritat.

Lo senyor Barbany, que á sa qüelitat de periodista reuneix la d'empleat en la secretaría de la Cambra de Comers de Barcelona, al veure que se 'l tancava en un calabosso, junt ab altres subjectes detinguts per robo, alegá que sent lo delict de que se 'l imputava dels calificats de comuns, desitjava estar reclós en un calabosso sense companyia. Lo calabocer se negá á aixó permetentse guasejarse, dihentli que podia estar tranquil «que no se 'l menjárian». Foren inútils las protestas del senyor Barbany y las gestions de varijs amichs pere que pogués estar sol en un calabosso, res valgué y 'l que no es negat á un timador que porta diner ab que agraahir favors, li fou negat al acusat d'un delict d'impremta.

Lo reglament—perque á pesar de que 'ls detinguts en lo Palau de Justicia ho son no més que preventiva—esté reglamentada fins la hora de comunicació—se han cumplert rigurosament ab lo Sr. Barbany, no permeténtseli comunicar ab sa familia y amichs més que las horas reglamentarias fixadas.

Lo Jutjat exigeix al detingut, pera concedirli la llibertat provisional, dos mil pessetas de fiança.

Si no las consigna avuy será enviat per tránzits, com un vulgar criminal, á disposició del Jutjat de Reus.

Y viva la llibertat d'impremta y la frescura dels curials!

Després de llegir aixó hem quedat tant vivament impresionats que l'excés de coratge 'ns fa acabar aquí aquestas ratillas, puig tenim la pressumpció que sniriam allí hont ne volém arribar.

Als molts oferiments que distingits advocats y procuradors causidichs amichs nostres nos han fet el tenir noticias de las denuncias que hem sofert, los hi contestém agrauidíssims que si arriba 'l cas d'haver d'acceptar los seus nobles serveys de bon grat los aprofitarém, may en millor ocasió.

Entre tant rebim tots nostras més espressivas gracias, tenint en compte que sas espontánias y desinteressadas probas de bons amichs, may s'esborrarán de nostra memoria.

Aquell que 's creguí que ab denuncias y presons ens farà callar s'equivoca: nosaltres sempre fermes estém disposats á defensar nostres ideas salvadoras. Ja sabém que aquí á Espanya ahont se parla tant de llibertat es allí ahont n'hi ha menos. Ja veyém que 'l llenguatge que sempre haviam usat y la conducta que desde nostra aparició fa 15 anys haviam seguit, portá aralos seus perills y fa passar alguna nit á la presó. Convé donchs nadar y guardar la roba.

Dels mals presents no 'n podém parlar ab lo dessembrás que voldríam. De nostras esperansas menos.

Donchs haurém de parlar de lo passat ahont no deixarem de trobarhi ensenyansas útils y profitossas.

Callarém y deixarém enrahonar á personas que no podrán ficar á la presó porque ó ja son mortas ó estarán á cobert de perills legals per los cárrechs que han desempenyat y la situació política que ocupan.

Lo mercat celebrat ahir en nostra ciutat resultá regularment animat.

Animadíssim en extrem se vegé durant tot lo passat dinmenje lo carrer de San Llorens ab motiu de celebrar la festa de Son Patró, y la animació que s'hi notá no 'ns sorprengué pas ja que tals festes tenen un caracter local y típich que mereixen sempre las simpatias dels bons reusenchs.

Per lo matí las sgristanas feren la passada per nostras carrers al só de las grallas y la música, després d'haver escampat l'espigol, repartint las cocas.

Durant tot lo día se celebraren los típichs jochs de cucanya que portaren lo bullici per aquell vehinat.

Lo ball celebrat á la nit en lo Cafè d'Espanya no resultá prou lluhit á causa de la aglomeració de gent.

En resum, la festa del barri de Sant Llorens deixará bons recorts en aquells vehins y á tots los que esti-

mem las tradicions, ja que encara que no ho semblava tals festes deuen ser estimades per tots los reusenchs porque son tradicionals de nostre poble.

Anecdota.

Lo francés Brantome parlava molt bé lo castellá; fa una visita sent á Lisboa y la minyona al rebrel lo pren per espanyol—Mal parlada, li diu la senyora, no te'n donas vergonya de dir castellá á una persona tan honorable com aqueix francés.

Las festas que ab motiu de Sant Magí se celebren ahir á Tarragona s' veieren molt lluhidas y molt concorregudas. La Plassa dels carros estava profusament adornada hi van cantar los coros y las bandas.

En lo pla de la Catedral se va disparar un castell de focs.

Ahir tinguerem lo gust de visitar en la vehina ciutat la societat recreativa «Las quatre barras», hont s'hi estava celebrant un lluhit ball. Lo local qu' es esplendit estava profusament adornat ab plantas y flors que feyan de la societat un verdader jardí.

Nostra felicitació á «Las quatre barras» que al celebrar l' anyada de sa fundació pot presentarse ja tan gran.

La «Associació Catalanista de Tarragona y sa comarca» cada dia van augmentant més lo nombre de sos socis, formant part ja en dita societat més de cent personas, entre las quals s' hi conta lo més distingit de la vehina ciutat.

Així ens ho contan tres companys que ahir tingueren lo gust de saludar á varis fermes y valents companys de causa de Tarragona.

Llegim en un estimat confrare barceloní de la edició d' ahir á la nit que, mitjansant la fiança de 2,000 pessetas que se li exigia, ha sigut posat en llibertat don Joseph Barbany, detingut, com saben nostres lectors, per la publicació d' una poesia seva en Lo SOMATENY.

Com haviam anunciat lo diumenge s' comensá á publicar á Tarragona un nou periódic catalanista titulat «Patri», portaveu del Centre Recreatiu Catalanista de la vehina ciutat, «Las Cuatre Barras».

Li retorném lo saludo que 'ns dirigeix desitjantli al ensemps moltes prosperitats y llarga vida.

En la finca de nostre particular y respectable amic l' Excm. Sr. D. Anton Sedó, situada en la carretera de Riudoms se troban actualment ocupats en empeltar ceps americans, per lo sistema «Ullets», tres renombrats empeltadors; un dels quals es lo que obtingué lo primer premi en lo certamen verificat á Vendrell lo 25 de Juliol proxím passat.

Lo Sr. Sedó invita als pagesos y propietaris agrícoles d' aquest terme pera que envihin á sos treballadors á dita finca, al objecte de que s' instrueixin en lo citat sistema d' empeltar, que s' portará á cap durant tres dias, á contar desde avuy; ó be assisteixin aquets personalment, si així ls plau.

Enteném que l' invitació del Sr. Sedó deu ser acceptada per tots los que d' ella tinguin coneixement, posat que assistint á presenciar aqueixas operacions poden adquirirse útils coneixements d' agricultura, y apreciar sobretot, las ventatjas del sistema «Ullets».

Lo llorejat escriptor festiu y apleudit autor D. Joseph Barbany (Pepet del Carril), ha guanyat en lo Certámen literari de Sans los dos següents premis: lo de la Joventut de la «Lliga de Contribuyents y l' de «La Familiar Obrera» per sa poesia satírica «Barrets...» y per son monólech cómic «Fet y dit», respectivament.

Lo recaudet en lo dia d' ahir en la Administració de consums per diferents especies puja á la cantitat de 1235'76 pessetas.

Triomf científich

Diariament donan excelents resultats en tots los païssos los medicaments COSTANZI que cura cualsevol mal.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª pàgina Miraculosos confits ó Injecció anti-venereos y Roob anti-sifilítich COSTANZI

Seccló oficial

Edicte

Anunciant lo primer periodo de cobrança voluntaria En virtut del present que s'expideix en cumpliment de lo previngut en l' article 37 de l' Instrucció de Re-

caudadors de 28 d' Abril de 1900, als vehins d' aquest terme municipal se Fa Saber: Que la cobrança de las Contribucions corresponents al tercer trimestre del present any de 1900, tindrà lloch en aquesta localitat los dias del 21 al 25 del actual mes y horas de 8 á 12 del matí, de 3 á 6 tarde en aquestas oficinas carrer de Santa Agua núm. 24 segons l' anuonci publicat en lo Butlletí Oficial de la provincia.

En sa consecuencia invito á tots los contribuyents d' aquest terme municipal á que en los dias y horas designats soudeixin á pagar sas cuotas si volen evitar-se després las consequents molestias y perjudicis per l' imposició de recárrechs d' apremi.

Adverteixo als contribuyents que pagan sos recibos per anualitats y semestral, que en lo present trimestre 'ls hi correspón satisfacer sas cuotas fins á fi del actual any.

Donat en Reus á 20 d' Agost de 1900.—Lo Recaudador, F. Sanchez.

Registre civil

dels dias 19 y 20 de Agost de 1900.

Naizements

Anton Llevat Serras, de Anton y Josepha.—María Zubruga Grifoll, de Joseph y Maria.

Matrimonis

Joseph Corbucho, ab Manuela Badenas.

Defuncions

Danion Cunillera Domenech, 6 mesos, Baiges 22.

Seccló religiosa

Sant d' avuy.—Sant Maximiliá.

Sant de demá.—Sant Hipólit.

Anuncis particulars

Colegi de 1.ª y 2.ª ensenyansa

Escola de Comers

DEL INSTITUT DE REUS

Director espiritual

Rnt. Doctor D. RAMON MINGUELL

Están obertas las matriculas para la segunda ensenyansa, Teneduría de Libres, Francés, Inglés, Italiá, Carreras Mercantils de Perit y Professor, tots los graus de la primera ensenyansa, Música, Dibuix y Gimnassia.

Nostra Escola de Comers es la única d' aquesta provincia, que per l' Excm. senyor Ministro d' Instrucció pública y Bellas Arts, te concedida comissió de exámens de la Escola Oficial de Comers de Barcelona.

Pera todas las ensenyansas s' admiten alumnos interns, mitj pensionistas, enearregats y externs.

Pera més detalls dirigirse á la Secretaría del Colegi.

Lo Director,

JOSEPH OLLÉ.

LLIBRES

Poesias, de D. Eugeni Mata y Mirona.—Una pesseta, 1 tomo.

Rosari del cor, poesias de D. Francisco Gras y Elias.—Dues pessetas, lo tomo.

Se venen en l' Imprempta d' aquest diari.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principales droguerías.

CENTRO DE TRADUCCIONS

Escola de Teneduría, Francés, Inglés y demás estudios de Comers

DIRIGIDA PER

D. ZACARIAS HERRERO

Graduat de la Escola Superior de Comers de Barcelona

Monterols, 10, segon.—Reus.

Primera y única d' aquesta ciutat ab títol ó qual director perteneixi á la carrera y ab dedicació exclusiva á la ensenyansa mercantil.—Honoraris, 5 pessetas mensuals.

COLEGI DE NTRA. SRA. DEL PILAR

DIRIGIT PER

D.ª Angela Maleras Fabregat

Desde l' primer de Septiembre quedan obertas en dit colegi, establert en lo carrer de Santa Anna núm. 21, primer, las classes corresponents a la Instrucció primaria, y superior, las de labors y las de Dibuix, Música y Francés. Clases especiales de 8 á 9 del matí y de 12 á una de la tarde.

COLEGI DE 1.ª Y 2.ª ENSENYANSA

NTRA. SRA. DE MISERICORDIA

DIRIGIT PER

D. Joseph Maria Domingo

Llicenciat en Ciencias

Reus.—Arrabal alt de Jesús, 44.—Reus.

Lo dia primer de Juny doná principi un cursel preparatori pera l' exámen d' ingrés indispensable als que desitjin cursar lo Batxillerat.

Durant l' istiu continuarán obertas las classes de Párvuls, Elemental Superior y las especiales para Senyoretas de 8 á 9 y de 12 á 1.

Lo dia 15 del proxím Setembre s' obrirá la matrícula para las classes de 2.ª ensenyansa, comers, dibuix, pintura, gimnassia, solfeig y música vocal é instrumental; totas á cárrech de reputats Professors.

Existeix també en lo Colegi la Sucursal del Seminari de Tarragona.

Director espiritual lo Rvnt. D. Pau Cesari.

Professor de Religió lo Rvnt. D. Joan Rius.

Los resultats en la ensenyansa son positius, la educació cristiana y l' tracte ab los pensionistas es de familia, procurantlosi una alimentació abundant y nutritiva.

S' admeten pensionistas, mitj-pensionistas y externs. Reus 27 de Maig de 1900.

AVIS

La Camisería de JOSEPH MARTO-RELL, s' ha trasladat del Arrabal Santa Anna, núm. 10, al carrer de Monterols, núm. 40.

Gran novetat en corbateria, géneros de punt botons y gemelos para camisas.

Se confeccionan calsetets, camisas, colls y punys.

Especialtat en la mida

Telégramas

Madrid 20.

Lo Govern se mostra satisfet del viatge dels Reys y de la acullida que han tingut á Gijón.

Las autoritats de Gijón y també 'ls individuos del Govern fan constar que han fracassat los propósitos dels obrers d' aquella capital, dihent que á la forada de que tant s' ha parlat, sels n' hi veren concorre un centenar.

De tots modos, se sap que á la tornada va promoures un regular esvalot.

Al passar per davant del Café Oriental, un grupo d' obrers va donar alguns crits, entre ells lo de «Viva l' poblex».

Aquets crits varen ser contestats ab altres per alguns quefes y oficials de cavallería y de la Guardia Civil, seguint los manifestants pel Boulevard, fins que varen ser disolts.

París, 20,

Verdaderament las noticias referents á l' Emperatriu de Xins, son ben contradictorias.

A sobre de tot lo que s' ha dit, de que la Emperatriu havia fugit; de que s' trova á Hontris-Hiek, y de qu' en Imgrn va impedir la fugida de l' Emperatriu, s' hi ha d' afegir que la premsa de Londres diu, que 'ls aliats van ser rebuts á las portas de Pekin per l' Emperatriu.

Imp. C. Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

MIRACULOSOS CONFITS COSTANZI

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

A. SALVATI COSTANZI
Carrer Diputació, 435.
Barcelona

No pocs envejados sufren grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totes nacions los Remeyes Costanzi, que han curat milis de malalts de venéreo y sífilis encare sent sos mails crónichs de més de 20 anys. Dits medicaments son d'efecte tan maravellós pera 'ls estreñiments uretrals, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant ademés las perillosas candelillas. En dos ó tres dias será radicalment curada la purgació recent y en cinch ó sis dias la crónica y gota militar. Inmillorable pera las úlceras y flujos blancos de las donas, arenillas y catarros de la vejiga, escozores uretrales, cálculos, retencions d'orina y demás infeccions genito urinarias y especialment la sífilis encare que sia hereditaria. Pera la curació de la sífilis, lo Roob ha donat probas patents d'una superioritat incontestable sobre tots los antisifilitichs fins ara coneguts, perquè es l'únich que no conté loduro de Potasio ni cap sustancia Mercurial. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarestar los efectos de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malalties no molt fáciles de curar. Lo Roob te ademés la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol més del any. Ala incredóls se 'ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l'inventor. Carrer Diputació, 435, Barcelona.—Preu de la Injecció Costanzi, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos pera quins no vulguin usar inyeccions, pesseta 5. Roob antisifilitich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totes las Farmacias. A Reus en la Farmacia de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del Dr. Garpa y en la Droguería de D. Francisco Freixa Plassa de Prim, 1.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ALTAS

Y

BAIXAS

para la contribució

Se'n venen en la impremta d'aquest diari.

Publicacions regionalistas que s'rahen en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya; «Diari de Catalunya», «Joventut», setmanari; «L'Art del Pagés», quinzinari; «Lo Teatro Regional», setmanari; «Lo Teatro Catalá», setmanari, tots de Barcelona.—«La Veu del Ampurdá», setmanari, de Figueras.—«La Veu de Montserrat», setmanari, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari, de Blanes.—«L'Olotí», setmanari, y «Sanch Nova», de Olot.—«Lo Geronés», setmanari, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari, de Granollers.—«Lo Vendrellencha», setmanari, del Vendrell.—«Lo Camp de Tarragona», setmanari, de Tarragona.—«La Veu de Tortosa», setmanari, de Tortosa.—«La Revista Gallega», setmanari de Coruña (Galicia).—«Euskalduna», setmanari de Bilbao (Biscaya).—«El Eco del Guadalupe», de Alcañiz y «El Compromiso» de Caspe (Aragó).

IMPORTANTÍSSIM

als herniats (Trencats)

Lo que acredita a una casa de comers no son precisament las alabansas inusitadas ni 'l reclám de falsos remitits y certificats, medis molt empleats en las grans capitals; pero aquí, ahont tots nos coneixém, sols los fets ab sa incontrastable elocuencia assentan las reputacions; per aixó aquesta casa s' enorgullíeix d' haver fet de cada comprador un parroquí y de cada parroquí un propagandista entusiasta.

Son molts los que han acudit a consultarme creguts d' estar herniats (trencats) y fet lo regoneixement s' han convensut de lo contrari.

La opinió dels senyors facultatius d' aquesta comarca respecte al meu establiment «La Creu Roja» y 'l set anys de practica en la casa Clauselles de Barcelona, son garantías que no o'vida 'l públich.

Braguers de tota classe lo més práctic y modern pera la curació de las hernias

Especialitat en braguersets de cauchuc pera la completa y prompta curació dels tendres infants.

Elastichs omooplacions pera evitar lo carregament d'espaldas.

Faixas hipogastricas pera correjir la dilatació y abultació del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgia especialista en lo tractament de las hernias.

ESTABLIMENT LA CREU ROJA PLASSA DE PRIM REUS

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens

que regirá desde 'l 1 de Juliol de 1890.

SORTIDAS DE REUS			SORTIDAS DE SALOU		
A las	4'10	matí	A las	4'56	matí
»	5'45	»	»	6'30	»
»	7'20	»	»	7'21	»
»	8'09	»	»	8'10	»
»	9'00	»	»	10'01	»
»	10'48	»	»	10'49	»
A las	12'35	tarde	A las	2'33	tarde
»	2'32	»	»	3'15	»
»	3'14	»	»	3'57	»
»	3'56	»	»	4'39	»
»	4'38	»	»	5'21	»
»	5'20	»	»	6'03	»
»	6'02	»	A las	7'25	nit
»	6'44	»	»	8'15	»
»	7'24	»			

Servey de trens combinats desde la Clo-sa de Mestres a la estació.

SORTIDAS DE LA CLOSA DE MESTRES

Matí: 5'40, 7'12, 8'00, 8'45, 10'40.

Tarde: 12'30, 2'15, 3'10, 3'52, 4'34, 5'16, 5'58, 6'40, 7'20.

Lo tren que surt de Reus a las 4'10 del matí y 'l que surt de Salou a las 8'15 de la nit no tenen enllà ab lo tranví.

Servey dels trens de viatjers

De Mora a Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.....	7'01 m.
8'44 m.	tren mercancias cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
14'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus a Mora

SORTIDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m.
4'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.....	10'31 n.

De Reus a Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m. Línea Vilanova
4'43 m.	»	9'44 m. Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe.....	9'21 m.
1'01 t.	tren de mercancias ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe.....	5'08 t.
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2).	10'43 n.

De Barcelona a Reus

SORTIDA		ARRIBADA
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m. Línea Vilafranca
9'54 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'04 t.
11'15 m.	tren mercancias ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.....	9'45 n.

Reus: 1 de Juliol de 1890.

- (1) Tránsport a Sant Vicens.
- (2) Idem a Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem a Sant Vicens y Roda.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha meregut la primera edició d' aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma catalá, tota vegada que s' vegé agotada en un espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregu convenient procedir a sa reimpressió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volumen en 8.ª major de 440 páginas y s' ven al preu de 6 rals l' exemplar en aquesta impremta.